

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ فلسفه

فصلنامه «علمی» انجمن تاریخ فلسفه

سال شانزدهم، شماره اول، تابستان ۱۴۰۴ [پیاپی ۶۱]

صاحب امتیاز: انجمن علمی تاریخ فلسفه
مدیر مسئول: آیت الله سید محمد خامنه‌ای
مدیر اجرایی: مهدی سلطانی گازار
مترجم انگلیسی: دکتر رؤیا خویی
اعضای هیئت تحریریه:
ناشر: بنیاد حکمت اسلامی صدرا
سر دبیر: دکتر حسین کلباسی اشتری
ویراستار انگلیسی: دکتر علی نقی باقرشاهی

قاسم پورحسن درزی، دانشیار فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی
عبدالرزاق حسامی‌فر، استاد فلسفه دانشگاه بین‌المللی امام خمینی
نصرالله حکمت، استاد فلسفه دانشگاه شهید بهشتی
رضا داوری اردکانی، استاد فلسفه دانشگاه تهران
محمدتقی راشد محصل، استاد فرهنگ و زبانهای باستانی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
احد فرامرز قراملکی، استاد فلسفه دانشگاه تهران
سحر کاوندی، استاد فلسفه دانشگاه زنجان
علی کرباسی‌زاده اصفهانی، دانشیار فلسفه دانشگاه اصفهان
حسین کلباسی اشتری، استاد فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی
سیدمصطفی محقق داماد، استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی

نشانی: تهران، بزرگراه شهید سلیمانی، روبروی مصلاي بزرگ تهران، مجتمع امام خمینی (ره)، ساختمان شماره ۱۲.
صندوق پستی: ۶۹۱۹ - ۱۵۸۷۵ | تلفن پیگیری مقالات: ۸۸۱۵۳۳۲۱ | تلفن اشتراک و فروش: ۸۸۱۵۳۵۹۴
تلفن مرکز تدوین تاریخ فلسفه: ۸۸۱۵۳۴۹۴ | نمابر: ۸۸۴۹۳۸۰۳
www.hop.mullasadra.org | Email: SIPRIIn@mullasadra.org; mullasadra1401@gmail.com
شاپا نسخه چاپی: ۹۵۸۹ - ۲۰۰۸ | شاپای نسخه الکترونیک: ۵۱۶۰ - ۲۶۷۶ | چاپخانه: فروهر

بر اساس ارزیابی کمیسیون نشریات علمی کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فصلنامه تاریخ فلسفه دارای «درجه علمی» سطح «ب» است. این فصلنامه در پایگاه‌های: ISC, Philosopher's Index, noomags, magiran نمایه میشود.

یادداشت سردبیر ۳

خوانشی اشراقی از بازتاب اندیشه‌های زروانی در حکمت فیثاغوری
(مطالعه موردی: موقعیت کیهان‌شناسی فرکیدس)

زهرا زارع ۵

واژه «سیاست» در لغتنامه‌های عربی پیش از سده پنجم هجری؛
جستاری تاریخی

سجاد هجری، حجت فلاح توتکار، باقرعلی عادلر، عبدالرفیع رحیمی ۳۷

معقولات ثانی، زمان و مکان از نظر کانت و ملاصدرا؛ پژوهشی تطبیقی
حسین علیرضائی، مهدی منفرد ۶۳

بررسی دو دیدگاه ناصواب درباره نصیرالدین طوسی: دانشمندی از
آذربایجان و وفادار به سنت یونانی‌مآب

مرتضی متولی ۸۵

از مسئولیت فلسفه تا تربیت دینی (مطالعه موردی: افلاطون، هرست
و ملاصدرا)

مریم سلطانی کوهانستانی، پرستو مصباحی جمشید ۱۰۱

واکاوی دیدگاه خواجه نصیرالدین طوسی درباره رابطه وجود و
ماهیت: اصالت وجود یا اصالت موجود؟

ژاله مرادی، سمیه منفرد، شمس‌الله سراج ۱۲۵

مسئله هویت انسان: از هویت فردی سکولار دکارتی تا هویت جمعی
الهی عطار

محمدعلی عباسیان چالشتی ۱۴۵

اسکن کنید

راهنمای تنظیم و ارسال مقاله برای
فصلنامه تاریخ فلسفه را در پایگاه
hop.mullasadra.org ملاحظه فرمایید.

سال ۱۶، شماره ۱
تابستان ۱۴۰۴

یادداشت سردبیر

«طبیعت» و «محیط زیست» دو واژه از زمره واژگانی هستند که در روزگار ما از آنها بسیار نام میبرند و بصورت‌های مختلف در گزارشها و خبرها و رویدادهای روزانه، در سراسر جهان انعکاس می‌یابند. این انعکاس البته بار معنایی متفاوتی با گذشته دارد و اکنون بسبب اشتباهات سیری‌ناپذیر بشر در استخراج ذخایر و منابع و دخالت‌های روزافزون و تصرفات گسترده آدمی، بتدریج معنای اصیل، نشاط‌آفرین و الهام‌بخش خود را از دست داده و در عوض، مکان و صحنه‌ی سراسر آلوده و بحران‌زا را به ذهن متبادر میکند. براستی منشأ این دگرگونی و دگردیسی چیست؟ و چرا برخلاف گذشته، نگرانی از تخریب و زوال طبیعت رو به افزایش است؟ قرن‌های متمادی، آدمی از محیط پیرامونی خود برای کسب آرامش، تجدید قوا و رفع نیازهای اصلی و اولیه خود بهره می‌گرفت و مهمتر از همه، «طبیعت» بسان طرح و الگویی اعلی، برای خلاقیت‌های هنری و صنعتی لحاظ میشد و بزبان فلسفی، آدمی همواره در کار «تقلید» و «محاکات»، از طبیعت الهام می‌گرفت و می‌گیرد. به زبان مابعدالطبیعی و دینی، تمامی مظاهر هستی، کیهان و افلاک، و از جمله «طبیعت»، نشانه‌های (آیات) خلقت و آثار صنع آفریننده است و آدمی با نظر بهمین نشانه‌ها، میتواند راه خود را در نظر و حتی در عمل، پیدا کند. میدانیم که نقش طبیعت در تمامی دانش‌ها، صنایع و هنرها آشکار است و در صورت فقدان چنین منبع الهام و خلاقیتی، تصور ظهور حتی یک اثر علمی و هنری بدست بشر منتفی است. و نیز میدانیم هر آنچه ساکنان طبیعت از آن طلب کرده‌اند، بیدریغ و بیمنت در اختیار آنان قرار داده است. با اینهمه، این

ساکنان - درواقع میهمانان- ناسپاس نسبت به میزبان، نه تنها آداب شکرگذاری از میزبان را بجا نیاوردند، بلکه دست تاراج و یغما را دراز کرده و دارایی خدادادی را در مسیر خلاف فطرت و طبیعت بکار گرفتند.

اکنون، اندیشمندان و فیلسوفان هرچه که درباره «فلسفه محیط زیست» بگویند و بنویسند و بهر میزان که سازمانها و دستگاههای عریض و طویل، درصدد نگاهبانی از میراث رو به زوال منابع طبیعی تلاش کنند، در گوش ناشنوای صاحبان قدرت تکنولوژی اثر نمیکند و چنانکه در کتاب خدا توصیف شده است، بشر بدست خویش، خود را تباه میسازد، مگر آنکه به فطرت سلیم و آموزههای وحی بازگردد و از سرکشی در مقابل قانون الهی منصرف شود. به امید آن روز.

سردبیر